

(foto: Alterra)

rijkswegen) zijn beheerders, maar ook organisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en particulieren. Zij kunnen beheersmaatregelen zelf uitvoeren of daarvoor externe bedrijven inhuren. Particulieren wordt aangeraden voor informatie contact op te nemen met hun gemeente.

Aan de hand van de overlast van het voorgaande jaar in het gebied, de weersomstandigheden en waarnemingen van de jonge rupsen, kan besloten worden tot vroegtijdige maatregelen. Met name bestrijding van het eerste tot en met het derde rupsstadium met biologische middelen op basis van de bacterie *Bacillus thuringiensis*. Bespuitingen toegepast op rupsen in latere stadia zijn niet meer effectief. Toepassing van deze methode kan alleen plaatsvinden onder bepaalde voorwaarden. Oudere stadia worden bestreden met behulp van zuigmethoden. Branden is een methode die nadelen met zich meebrengt, zoals irriterend afval in de berm en kans op beschadiging van eiken, en wordt daarom niet geadviseerd. Feromoonvallen zijn niet toegelaten om te worden ingezet als bestrijdingsmethode, maar kunnen dienen als waarnemingsmethode voor de inschatting van de hoeveelheid vlinders, en kan indirect

een indicatie geven van het aantal eipakketten.

Wanneer bepaalde bestrijdingsmaatregelen worden uitgevoerd, dient men er voor te zorgen, dat de medewerkers de nodige persoonlijke beschermingsmaatregelen in acht nemen, zoals het dragen van beschermende kleding en gelaatsmaskers ter bescherming van ogen en luchtwegen.

Meer informatie over beheersingsmethoden en persoonlijke beschermingsmaatregelen is te vinden in de Leidraad Beheersing Eikenprocessierups, opgesteld door de Expertgroep Eikenprocessierups. Deze is te vinden op de website: www.minlnv.nl/eikenprocessierups.

Overlast en gezondheidsrisico's

Mens en dier kunnen op allerlei manieren in aanraking komen met de brandharen, rechtstreeks door verwaaing of indirect door contact met bermen onder eikendomen en/of aangrenzende gazons of weilanden. Bij contact met de huid kunnen de brandharen rode uitslag, jeuk en irritatie geven. Wanneer de haren in de ogen komen, kunnen ze een jeukend en branderig gevoel geven, terwijl bij inademing van de haren irritaties en ontstekingen kunnen ontstaan van het slijmvlies van de neus, keel en luchtwegen. Vermijd daarom elk contact met de rups(restanten) en nesten.

Voor medische vragen kunt u terecht bij de GGD in uw regio. Neem bij ernstige klachten altijd contact op met uw huisarts.

Meer informatie

**Algemeen
Beheersing**

www.minlnv.nl/eikenprocessierups
nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit
0317-496805 of pd.info@minlnv.nl

Gezondheid

www.ggd.nl voor adressen van de regionale GGD'en

nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Eikenprocessierups: een plaag voor burgers en gemeenten

Sinds 1990 vormt de eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea* Linnaeus) in een toenemend deel van Nederland een jaarlijks terugkerend probleem. Van mei tot in juli kan men de eikenprocessierups in processie-achtige colonnes of dicht op elkaar gepakt in spinsel-nesten op eikenbomen aantreffen. Gedurende deze periode verspreidt de rups brandharen die bij mensen, huisdieren en vee ernstige irritaties van huid, ogen en luchtwegen kunnen geven. Deze brandharen kunnen tevens op een later tijdstip vrijkomen uit de nesten van spinseldraden, waarin de rupsen zich tot vlinder verpoppen. Eikenbomen kunnen door vraat van de rupsen in opeenvolgende jaren schade oplopen.

Expertgroep Eikenprocessierups

Vanwege de toename van de problematiek is sinds 2007 een Aanspreekpunt Eikenprocessierups bij de divisie Plant van de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA), van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, ingesteld. Hier kunnen instanties terecht met vragen over de biologie, verspreiding en beheersmethoden van de eikenprocessierups. Op de website www.minlnv.nl/eikenprocessierups kunt u hierover veel informatie vinden. In de landelijke Expertgroep Eikenprocessierups, onder voorzitterschap van Aanspreekpunt Eikenprocessierups bij de divisie Plant van de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA), werken rijksdiensten, provincies, gemeenten en kennis-instellingen samen aan kennisopbouw en kennisuitwisseling over de landelijke beheersing van de eikenprocessierups. Het Centrum Gezondheid en Milieu van het RIVM bundelt de kennis over gezondheidsrisico's van de eikenprocessierups in samenwerking met de GGD'en. De GGD'en adviseren bij gezondheidsklachten.

Verspreiding

In de jaren negentig veroorzaakte de eikenprocessierups vooral in delen van de provincies Noord-Brabant en Limburg overlast. De laatste jaren heeft de rups zich steeds verder verspreid over Nederland. Op dit moment heeft naar schatting 75% van de gemeenten in Nederland te maken met de aanwezigheid van de eikenprocessierups. Verwacht wordt dat na verloop van tijd eiken in geheel Nederland door de eikenprocessierups worden gekoloniseerd.

Melding van waarnemingen

Vanwege de mogelijkheid in een vroegtijdig stadium beheersmaatregelen te nemen om overlast van eikenprocessierups te voorkomen, is het belangrijk waarnemingen van de aanwezigheid van rupsen of nesten op eikenbomen vanaf het begin van het seizoen bij te houden. Voor instanties als gemeenten, is het van belang deze waarnemingen zelf actief uit te voeren en een meldpunt voor waarnemingen van burgers binnen de gemeente in te richten. Het is belangrijk om met buurinstanties te

communiceren over de plaagdruk, omdat overlast zeer lokaal kan optreden en per jaar kan variëren. Een besmetting elders kan het volgend jaar voor overlast gaan zorgen. Om een indruk te krijgen over de globale verspreiding en plaagdruk van de eikenprocessierups over Nederland in het afgelopen seizoen wordt door de nVWA via een enquête bij gemeenten informatie verzameld. Op basis van deze informatie kan de landelijke trend in verspreiding en plaagdruk worden bepaald.

De nVWA houdt daarnaast elk jaar een inventarisatie onder gemeenten om na te gaan waar de eikenprocessierups is aangetroffen. Deze overzichtskaarten staan op de website: www.minlnv.nl/eikenprocessierups

Beheersing

Indien sprake is van overlast door de eikenprocessierups, is de beheerder van het perceel of de weg, waar besmette bomen staan, verantwoordelijk voor de bestrijding van deze overlast en voor het waarschuwen van het publiek hier tegen. Gemeenten (stedelijk groen), provincies of Rijkswaterstaat (laanbomen langs provinciale wegen en